

З Новим роком! З Різдвом Христовим!

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ЗАСНУВАННЯ
2002
ГРУДЕНЬ
Число 10–12
(238–240)
КИЇВ 2021

Видання ГО “Товариство “Чернігівське земляцтво”

ЖИТИ В ЧАСИ НЕОЧІКУВАНИХ ЗМІН

І виявилось, що людський інтелект, якому було виголошено стільки тріумфальних панегіриків, виявився не таким уже й богорівним, що всі високі слова про різні чудеса людської діяльності німіють під прощальні ридання живих над могилами викошених пандемією родичів.

Не минули ці втрати й нашу земляцьку родину, відійшли у кращі світи люди, що складали нашу гордість і славу, залишивши по собі добру пам'ять. Тож не забуваймо їх у ці гіркі часи, і тоді, коли нарешті повернемося до спокійного життя, бо попереду стільки ще роботи на розбудову рідної України, котра потерпає не лише від вірусних атак, а й від рукотворної війни, що знищує, передусім, людські душі.

Наш шлях з часів проголошення державної незалежності простилася нерівно, навропацки, але й не так важко, як в останні часи, коли до зовнішнього ворога доєднався ще страшніший, невидимий. Він нагадає ніжинську Чорну раду, описану незрівнянним Пантелеймоном Кулішем, коли українська людність укотре розкололася й поставила хрест на великих визвольних змаганнях Богдана Хмельницького та Івана Мазепи. Колаборантська п'ята колона посіла на українській землі не сьогодні, завели її у наш світ ненажери Петра I, Катерини II, ленінські більшовики понад два століття тому. Чи не нагадують нам дії романтичних дволиків сучасних реформаторів, для яких українці тільки жива біомаса, такі ж криваві подвиги всіляких чонівців, продзагонівців, які століттями нещадно грабували Україну? Отже, такі правду мовили філософи, що історія повторюється на якомусь із витків. Результат видимий: потрошені заводи й тваринницькі ферми, понижені клуби й школи разом із їхніми господарями, безлюдні села й переповнені

Живемо в часи глобальних випробувань, супроти яких навіть ядерні війни видаються рукотворними балошцями, бо вражають якісь окремі території Землі. А тут невидимі вірусні атаки, від яких не сховатися в найглибші схрони. Часом видається, що то розплата людству за всі видимі й невидимі безглузді кривди, на які таким рясним був останній період існування на планеті.

зневіреніми в майбутньому поселенцями міста, безмежні торгові ряди, на яких годі шукати бодай щось путнє, вироблене вдома. А повз увесь цей печальний бедлам туди-сюди пролітають розкішні іномарки, для яких у першу чергу й триває велике дорожнє будівництво – “бенкет у час чуми”, як казав колись класик. Не таким бачили українські реалії ті, хто йшов на революційний Майдан, не такі науки-реформатори потрібні народу, щоб перемогти віруси самознищення. А їх же, тих реформаторів, уродило так рясно, що скоро й яблуні примусять родити золоті плоди замість падалиці. Уже й вічну нашу слов'янську кирилицю хочуть міняти на латину, вже й різні райони на Сіверщині здрибнили до місцевих громад та старостинців, спершу давши, а потім цуплячи назад виділені бюджетні кошти, уже й санітарних машин трохи прикупили, щоб перевозити до централізованих лікарень останніх хворих із позбавлених

від фельдшерів з лікарями сіл. Прогрес триває, радійте, земляки!..

Та українці – народ терплячий, хоч і романтичний, як показали це останні вибори різноштантної влади.

Наше земляцьке товариство не лишається байдужим до всіх випробувань. Але в силу пандемічних причин його система багатовекторна робота практично призупинилася. Щоправда, пошуки налагодження співробітництва з адміністраціями нових п'яти районів, які нині діють на Чернігівщині, заклали основу подальшої роботи, яка розпочнеться відразу ж після зняття карантинних обмежень. Подекуди відбуваються спільні заходи місцевої влади з нашими земляцькими відділеннями, як було це, приміром, на традиційному Дні Ічні, куди прибула солідна делегація на чолі з Миколою Вошевським. Подібні акції відбулися в Новгород-Сіверську, Прилуках. Отже, і в нових умовах наше земляцтво готує поновити плідне патріотичне співробітництво. Як і подальшу роботу видавничу – досить згадати, що на світ з'явилася цікава книга, присвячена нашому 25-річчю.

Про все це йшла мова на традиційній конференції, на яку завітали й керівники рідної області. На жаль, у стінах Міжнародного виставкового центру цього разу не братилися, як у попередні роки, тисячі щасливих земляків, не звучали веселі вітання та пісні. Але ми віримо, що настане той час, коли вірусна облога відійде в небуття, а з труднощами рукотворними ми впораємося самотужки. І тоді наша земляцька родина продовжить свій літопис добрих справ на благо рідної України.

Гряде Новий рік, а з ним оживають і надії на нові звершення. Вони неодмінно здійсняться, якщо всі ми не опустимо в безсиллі руки та не здамося на волю різним випробуванням. Тож вступаймо в нього з вірою в кращі часи.

**Рада ГО “Товариство
“Чернігівське земляцтво”**

**Не можна, мабуть, інакше, як тільки горем
та бідою довести людей до розуму. Пантелеймон КУЛІШ**

Чернігівське земляцтво продовжує свою ходу!

23 жовтня у Міжнародному виставково-виставочному центрі столиці відбулося урочисте зібрання з нагоди 25-річчя створення Товариства "Чернігівське земляцтво".

В урочистих заходах з цієї нагоди взяли участь голова Чернігівської облдержадміністрації В'ячеслав Чаус, голова обласної ради Олена Дмитренко, керівники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування районів області і голови громад, представники земляцьких об'єднань областей і регіонів України, земляцький актив Товариства.

Враховуючи складну епідемічну ситуацію, захід відбувся з урахуванням всіх карантинних обмежень. З метою запобігання розповсюдженню інфекції всі учасники пройшли експрес-тестування і лише з негативним лабораторним висновком були допущені до участі у заході.

До початку зібрання учасники оглянули фотоекспозицію про діяльність Товариства за 25 років (110 стендів), виставку книжок, виданих земляцтвом і земляками. Активіст Городнянського відділення, заслужений артист України Михайло Твердий грав на різних музичних інструментах, надаючи заходу урочистості.

Офіційна частина земляцького заходу розпочалася Гімном Чернігівського земляцтва. Присутні на зібранні стоячи пом'янули хвилиною мовчання воїнів Чернігівщини, котрі полягли в боях за незалежність на сході України, і тих членів земляцької родини, хто відійшов у вічність впродовж минулого та поточного років.

А далі ювілейне зібрання голова Ради земляцтва, почесний громадянин Чернігівської області Віктор Ткаченко продовжив коротким виступом та врученням землякам відзнак Товариства. Серед нагороджених:

ПОЧЕСНИМ ЗНАКОМ –

Єфросинія Трохимівна Андронova (Корюківське відділення);

Олег Григорович Шекера (Прилуцьке відділення);
Валерій Андрійович Демченко (молодіжне відділення).

ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ –

Василь Євтихійович Розстальний (Корюківське відділення);

Ольга Миколаївна Жадько (молодіжне відділення);

В'ячеслав В'ячеславович Михайлишин (Носівське відділення);

Ганна Анатоліївна Харченко (Новгород-Сіверське відділення);

Сергій Олександрович Максименко (Семенівське відділення);

Леонід Георгійович Соколов (Новгород-Сіверське відділення);

Микола Петрович В'ялий (Ніжинське відділення).

ПОДЯКА ОГОЛОШЕНА –

Тетяні Володимирівні Новобранець (молодіжне відділення);

Галині Гуріївні Яровій (Менське відділення);

Ірині Вікторівні Алексєєнко (Прилуцьке відділення);

Людмилі Василівні Орішко (Козелецьке відділення).

Від земляків з Чернігівщини з вітальними словами до учасників зібрання звернулися В'ячеслав Чаус і Олена Дмитренко. Вони також вручили Віктору Ткаченку пам'ятні подарунки земляцтву.

Вітаючи учасників зібрання, В'ячеслав Чаус нагадав, що Товариство бере активну участь в економічному житті Чернігівщини, розвиває краєзнавчі, історичні дослідження регіону, популяризує та зберігає пам'ять про видатних чернігівців, допомагає розвитку інфраструктурних об'єктів, залученню інвестицій, підтримує соціальну сферу та туристичний бізнес.

Олена Дмитренко зі щирими словами подяки звернулася до членів Товариства

за те, що вони словом і ділом підтримують рідний край, побажала успіхів у всіх добрих справах і починаннях на благо рідної батьківської землі та всієї держави.

Від Асоціації земляцтва України привітав і вручив пода-

рунок Товариству керівник Дніпропетровського земляцтва Леонід Костюченко.

Архієрей Православної церкви України, архієпископ Чернігівський і Ніжинський, заступник голови Управління зовнішніх церковних зв'язків ПЦУ Євстратій (в миру Іван Володимирович Зоря) привітав та благословив земляцтво на добрі справи, а також вручив Віктору Ткаченку орден Святителя Миколая Чудотворця.

З вітальними словами до земляків звернулись голова Варвинської громади Валентина Саверська-Лихошва, яка вручила Віктору Вікторовичу запашний коровай, Василь Тройна – голова Чернігівської РДА, Микола Богдан – голова Городнянської громади, Олександр Кодола – Ніжинський міський голова, Володимир Куніцин – голова Коропської громади, Анатолій Собора, Володимир Пушкар'єв, Микола Борщ – почесні члени Ради Товариства, Андрій Савченко – генеральний директор Чернігівського автозаводу, Сергій Лаєвський – директор Чернігівського обласного історичного музею ім.В.В.Тарновського та інші гості.

Завершився захід різноголоссям народних пісень та запальними танцями. По домівках роз'їжджалися неохоче, але з надією на майбутні зустрічі як на Чернігівщині, так і в столичній домівці, яка вже давно стала осердям земляцьких зустрічей!

Наш кор.

НАША ЖИВА

Два останні роки для всього людства стали небувалим випробуванням на рівні катастрофи. Ми це ще не усвідомлюємо сповна на генетичному рівні, але вже зараз шоденно відчуваємо психологічну скутість та невідворотність фізіологічних втрат. Мало не кожна родина і в нашому земляцтві зазнала великих трагедій, перед якими навіть війна на сході України видається здоланною бідой.

ІСТОРІЯ

І тим більше радості дає нам кожен факт незламності й істинної сили нашої великої земляцької громади, діяльність якої так нещадно паралізує COVID-19. Мається на увазі вихід у світ уже третього випуску неповторного інформаційно-аналітичного вісника, присвяченого 25-річчю діяльності найпотужнішої в Україні земляцької громади вихідців із Чернігово-Сіверської сторони. Цього разу до упорядника першого випуску незабутнього Василя Устименка долучилися Тетяна Літошко та Людмила Орішко.

Хто бодай раз у житті брав на себе клопіт створення колективного портрета близьких за ідеєю людей – наголошую: саме колективного портрета, а не звичайного альбому набору фактів, той може оцінити всі зусилля авторів, коли з тисяч фотографій до книги мають потрапити саме етапні, коли стільки цікавих людей засвітилися своєю діяльністю і заслужили право бу-

ти поміченими загалом, коли кожен текстовий коментар має стати штрихом історії. Всі ці особливості й подвигали упорядників до праці. А в результаті маємо історичний портрет земляцького

зайняло досить багато місця, але коли вдивляєшся в образи членів Ради земляцтва різних років, коли радієш побаченню з десятками однодумців, зафіксованих у різних ситуаціях – на тисних зборах у районних осередках чи на загальних велелюдних зібраннях, у поїздках на малу батьківщину чи на толоках біля земляцької хати в Пирогові, коли згадуєш голоси близьких побратимів, то знову подумки повертаєшся в минуле і виріш, що не змарнував життя.

У виданні скрупульозно підібрані всі найважливіші події, що були знаменними для всього земляцтва, найбільші здобутки окремих столичних чернігівців. Книгу можна було б розширювати й поглиблювати й далі, але обмежені можливості – та й умовності книжкового жанру – змусили упорядників відібрати найнеобхідніше.

Слід сказати й добре слово про видавців із Чернігова, які точно відтворили і за форматом, і за версткою попередників, підібрали спеціальний папір.

Ясна річ, що після ґрунтовних тематичних календарів земляцтва, після інших видань цей вісник виглядає дещо скромно. Але якщо взяти до уваги загальний стан видавничої діяльності в Україні, можемо порадіти, що добрий шмат нашої історії збережений для майбутнього. Це підкреслює й голова Ради земляцтва Віктор Ткаченко у своїй найсвіжішій передмові: "Чверть століття нашого багатомірного життя в цьому виданні відбито лише контурно, але підібраний матеріал показує, скільки можуть зробити однодумці, поєднані любов'ю до рідного краю, до землі своїх дідів-прадідів".

Леонід ГОРЛАЧ

життя за цілих чверть століття. Здається, навіть Верховна Рада України з її матеріальними можливостями та авторським потенціалом не спромоглася видати щось подібне, хоч останні десятиліття для нашої незалежної держави були справді доленосними.

Видання цінне ще й тим, що в ньому збережені для майбутніх поколінь десятки знаних земляків, що уже відійшли у вічність, але залишили яскравий слід на землі. Не буду називати прізвища, бо це б

Заступнику керівника одного з найбільших відділень Чернігівського земляцтва – Козелецького Володимир Михайловичу Йовенку виповнилося 65 років. Володимир Йовенко народився у літописному селі Глибові, у батьківській хаті над берегом сивого Дніпра. Далеке і щасливе дитинство було перерване знесенням села при будівництві рукотворного Київського моря.

За покликом батьківської землі

Жили там люди віками, по-своєму щасливі, або зі своїми бідами, і не мали гадки, що їх оселі і обійстя брутально знесуть завезені з різних куточків тодішньої могутньої держави будівничі.

Страшно і сумно згадувати ті часи. Дитяча пам'ять ніколи не забуде, як батько сам розкидав свою рідну хату і перевіз у далеке село на Київщину, де для них виділили землю на болоті. І тільки в снах зостався квітучий край над Дніпром. То була найрідніша в світі земля...

Пройшли роки і коли сталася на його рідному Поліссі, за 20 км від затопленого Глибова аварія на ЧАЕС, він був командиром пожежної частини у м. Києві. У молоді 30 років став ліквідатором аварії на атомній станції. Від того лише медаль "За відвагу на пожежі" – медаль за мужність, втрачене здоров'я, за смерті молодих побратимів, за горе і сльози людей.

Після Чорнобиля продовжив службу в пожежній охороні до високого звання полковника. Виконавши свій професійний обов'язок, вийшов у відставку і успішно займався бізнесом у Києві.

Великі справи роблять тоді, коли виникає в них потреба. Доля привела Володимира Михайловича в Чернігівське земляцтво. Туга і велика біль серця за рідними чернігівськими дніпровськими берегами давно вже хвилювала сотні людей. Йовенко зібрав і очолив громаду земляків затоплених сіл Нового і Старого Глибова, Окунинова. Ніхто, крім нього, цього зробити не міг. Загально визнаний лідер і організатор земляків і сьогодні витрачає свої сили, кошти на відновлення оголених острівків цвинтарів, покинутих піщих тодішніх квітучих сіл, від яких навіть нині заболочене Київське море поволі відступає у лоно старого русла Дніпра. Через 50 років він привіз вперше на рідний берег стареньких батька і матір та зібрав там понад півтисячі земляків. То було незабутнє враження для всіх. Навіть дістатися туди через глибокі заплавні ріки і болота було непросто. Їхали тракторами, стоячи в причіпах, де хлюпотіла вода, йшли острівцями вброд, пливли човнами...

Вже багато років в День Святої Трійці він збирає земляків на покинутій батьківщині. Там зусиллями земляків збудували

і освятили Капличку Пам'яті батьківської землі. За його сприяння видана книга про затоплені села з великим фондом фотоматеріалів. Близько 50 глибівчан стали активними членами земляцтва.

Володимир Йовенко повернувся зі столиці у село і живе серед земляків на Броварщині у батьківській хаті, яка була зібрана батьковими руками з матеріалів глибівської хати. Жителі великого села Шевченкове давно обрали його очільником села. Не так просто "переселенцю" завоювати повагу і авторитет корінних жителів. Пам'ять про людину зникає швидко, а от про добрі діла і нетлінна пам'ять про свій рід зберігаються віками.

Бог і люди повірили у тебе, Володимире Михайловичу, і дали тобі довгих літ і здоров'я для сповнення мрій і реалізації планів. Світлого настрою тобі, друже, у особистому і громадському житті.

Спасибі тобі, що ти є разом з нами у цей непростий час!

Земляки з Козелеччини

“Ковідний”

2020 рік розпочався неочікувано і всі ми вимушені були змінювати свої звички, графіки, методи роботи. Не стали винятком і заходи, які проводяться Чернігівським земляцтвом. Велику кількість запланованого довелося переносити в онлайн, відтермінувати чи й взагалі скасовувати. Але ми вчилися жити по-новому й при звичаюватися до нових реалій сьогодення.

звіт

Так, у звичному для нашого молодіжного відділення щорічному благодійному забігу під каштанами, який проводиться у День Києва, у 2020 та 2021 роках ми брали участь онлайн. Благодійні внески були спрямовані на допомогу українським лікарям і медичним закладам: Центру дитячої кардіології та кардіохірургії і закладам, про які інформувало МОЗ України.

Починаючи з другої половини року, ми відчували що таке жити у різних “зонах” та як пристосовуватися до викликів. І у липні 2020 року за сприяння молодіжного та Чернігівського відділень Музею становлення української нації поповнився примірниками книги “Літопис долі та днів минулих”, присвяченої війнам – уродженцям Чернігівського району, які відзначені бойовими нагородами, здобутими на фронтах Другої світової війни.

Ближче до зими, а саме у листопаді, погода та епідеміологічна ситуація у країні дозволили нам приділити час та увагу упорядкуванню садиби нашого земляцтва у Національному музеї народної архітектури та побуту України. Спільно зі співробітниками музею та колегами з Кіровоградського земляцтва ми висадили двадцять саджанців плодкових дерев з метою оновлення саду. А у 2021-му вже змогли неодноразово збиратися та наводити лад на подвір’ї та у будинку.

У січні 2021 року всі земляки вірили, що карантин відмінять і ми зможемо зібратися на традиційні загальні збори, та й розпочали активну підготовку. Але, на превеликий жаль, зустрілися ми лишень у листопаді та й не найповнішим земляцьким складом.

Натомість, 2021 рік дав нам змогу більше пізнати велич рідного Чернігово-Сівер-

ського краю. Наше молодіжне відділення протягом року побувало у різних куточках Новгород-Сіверського, Бахмацького, Короського та Бобровицького районів.

Отак, подорожуючи рідним краєм, ми застерegli, що школи-інтернати Чернігів-

щини знаходяться в абсолютно різному стані матеріально-побутового забезпечення. Керівництвом Чернігівського земляцтва була підтримана наша ініціатива і з другої половини 2021 року наша молодіжка почала опікуватися комунальним закладом “Старобасанська гімназія” Бобровицького району. Практично щомісяця ми навідувалися до гімназії-інтернату з різноманітними подарунками, спілкувалися та проводили час спільно з дітьми, які там проживають. А напередодні Різдва та Новорічних свят за сприяння керівника Семенівського відділення Сергія Марущенка та Офісу Ради Європи в Україні Старобасанській гімназії було передано 12 комп’ютерів, якими повністю оновили початковий клас. Усе необхідне програмне забезпе-

чення було встановлено компанією Alteryx.

Ще три комп’ютери ми подарували у Новобасанський опорний заклад загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів. Одночасно з нашим візитом відбувся ІІІ (фінальний) етап обласного конкурсу знавців творчості Т.Г. Шевченка, у якому брала участь й учениця 9-го класу Новобасанської школи. Від Чернігівського земляцтва ми подарували Дарії уні-кальну книгу “Словник говірових, розмовних, рідковживаних та застарілих слів української мови” та побажали перемоги у конкурсі. Ця прекрасна книга створена нашим земляком, відомим поетом й етнологом, кандидатом історичних наук, професором Миколою Ткачем, видана за сприяння Чернігівського земляцтва.

2021 року здійснилася мрія Богдана Дмитровича та Фонду родини Гаврилишина – Україна вперше 19 жовтня відзначила День відповідальності людини. І Україна – перша країна у світі, яка на державному рівні затвердила це свято. З цієї нагоди напередодні 95-річчя з Дня народження Б.Д. Гаврилишина вже традиційно молодіжне відділення земляцтва взяло участь у Хризантемовій акції в парку Шевченка в Києві, щоб біля пам’ятного каменя висадити хризантеми.

Є багато людей, які намагаються служити людству тим чи іншим чином. Одним з таких шляхів є волонтерство, яке існує з самого початку світу. Можу впевнено стверджувати, що наше земляцтво – це потужне об’єднання волонтерів з надзвичайно добрими серцями, які невпинно працюють на теренах нашої малої Батьківщини для розбудови й зміцнення Чернігівщини.

Валерій Демченко,
голова молодіжного відділення

Доньки згодилися повезти мене до малої батьківщини. Молодша, Оксана, трохи хвилювалася, бо вперше мала вирушити в далеку дорогу за кермом, а старша – Світлана, була за штурмана: слідувала за дорожніми знаками, попереджала про наявність відеореєстраторів, відповідавала на телефонні дзвінки і сама вела відеозйомку. А я сиділа на задньому сидінні. Спочатку відчувалися напруженість та острах (водійка ж недосвідчена), але ми благополучно подолали 160 км за 2 години і потрапили до Антонівки.

Село зустріло нас насиченою зеленню садків, чистою вулиць та різнобарв'ям квітів перед дворами. Розфарбована автобусна зупинка, впорядковані куточки відпочинку і готовність до проведення свята – ось що ми відчули. Впорядкували могили рідних на цвинтарі і оскільки до початку урочистої частини у нас було ще три години, вирішили поїхати до Удаю – давно там не були. Польовою дорогою, яка вилася поміж рівними рядками соняшників та кукурудзи, виїхали до річки. Як тут усе змінилось! Сосновий бір став ріденьким, але дерева виглядали крихлими та міцними. Рідний, омріяний з дитячих років Удай звивався серед очеретів і течії майже не було видно. А небо! Яке було небо над річкою! Купчасті хмари доповнювали синь води, милували око. Оксана покупалася (вода була дуже холодна), Світлана побродила, а я постелила покривало і приготувала сніданок. На березі були і лавки і столи, але нам хотілося посидіти ближче до берега і на землі, як у дитинстві...

Пообіди ми прибули до Будинку культури, де уже збиралися антонівці та гості, де радували око барвисті вишивки та різні вироби народних умільців, грала музика, чоловіки розпалювали багаття та готували казани під традиційну кашу, метушилися господині, виставляючи най-

Відроджуйся, АНТОНІВКО!

Запросили мене земляки на День села. 465 років сповнилося моїй Антонівці. Поєднали народина села з Днем Державного Прапора та 30-тою річницею Незалежності України.

смачніші святкові страви, дівтора спускалася з гірки та ласувала морозивом, продавалися лотерейні квитки, учасники художньої самодіяльності завершували останні приготування перед виходом на імпровізовану сцену – площадку перед Будинком культури. З Варви прибула В.В. Саверська-Лихошва, селищний голова, щоб привітати селян з потрійним святом.

Нарешті ведучі відкрили святковий захід. Пролунав Гімн України, присутніх зі святом привітали В.В. Саверська-Лихошва, староста села Анатолій Макієнко. Ансамбль "Антонівчанка", що уже три роки має звання народного, виконав пісню про Антонівку на слова антонівської поетеси, колишньої директорки школи Тетяни

Стеценко, отець Анатолій, протоієрей Святопокровської церкви с.Антонівка прочитав молитву за мир в Україні, ансамбль заспівав "Многії літа".

Потім до слова запросили і мене. Я привітала присутніх зі святами, подарувала для громади книгу "Сіверські скрижалі", яку видало Чернігівське земляцтво у м. Києві, прочитала власні вірші "Люблю Україну" та "Антонівка моя".

Новими піснями порадував співочий гурт "Антонівчанка", яким опікуються директор БК Надія Волік та художній керівник Василина Євтушенко. Виступали і юні таланти Антонівки – співали, танцювали. Староста села Анатолій Макієнко та Валентина Саверська-Лихошва вручили подяки, грамоти та подарунки: найстаршим жителям села, сімейним парам, що прожили у шлюбі більше 50–60 років, наймолодшій громадянці, якій і року ще немає (вручили нагороду батькам), дівчинці, яка іде до першого класу, усім активістам, які допомагали наводити лад у населеному пункті (косили, фарбували, садили, доглядали, прикрашали), керівникам служб.

В якийсь момент на площу під звуки вальсу виїхала карета з панами Тарновськими. В Антонівці в 1838 році народився Василь Васильович Тарновський (молодший) і дуже вплинув на тодішнє життя моїх земляків. В.В. Тарновський – відомий меценат, збирач старожитностей, колекціонер, пізніше – власник Качанівки, громадський діяч і благодійник.

Кучер вправно проїхав по колу площею, зупинив карету. Пан Тарновський галантно простягнув руку і допоміг вийти пані, під оплески глядачів вони розклалися, поважно пройшлися і поїхали в своїх справах.

На свято до Антонівки приїхали колективи художньої самодіяльності із сусідніх Журавки, Гнідинців, Озерян. Пісні, сценки, танці тривали ще за дві години. Красиві костюми, чудові голоси, вдалі жарти, – я з великим задоволенням подивилася весь концерт. Хто золотодів – по черзі відходили підкріпитися кашею та іншими смаколикami. Володарі лотерейних квитків, які виграли, почали одержувати призи, ведучі оголосили про початок різних конкурсів...

Мої доньки також закрутилися у вирі подій – зустрічалися та спілкувалися з друзями дитинства, адже щоліта багато років підряд відпочивали в Антонівці у моїх батьків.

Скільки позитивних вражень від побаченого та почутого – не передати!

Дуже приємно, що антонівці, з ким тільки я спілкувалася, хвалять старосту Анатолія Макієнка за його високі організаційські здібності, людяність, доброзичливість, за те, що вселив віру в людей у краще майбутнє села.

Відроджуйся, Антонівко!

Надія КОЛЬЦОВА,
член НСЖУ,
Варвинське відділення

ТРИМАЄМО ВИСОКУ ПЛАНКУ

Зі сторінок історії

На момент свого утворення у 2015 році Кіптівська територіальна громада складалась із шести сільських рад: Кіптівська, Вовчківська, Новошляхівська, Олбинська, Підлісненська, Прогресівська. Всього 12 населених пунктів із населенням 3674 чоловік та площею 294,7 км². Після доприєднання у 2020 році Чемерської, Хрещатенської, Красилівської та Надінівської сільських рад населення Кіптівської громади збільшилось до 6330 чоловік, площа до 519,8 км², а кількість населених пунктів до 18.

Перші письмові згадки про переважну більшість сіл нинішньої громади містяться у Переписній книзі Малоросійського приказу (1666 року): Коптев Тишков Хутор (Кіпті), Олбынь (Олбин), Котова Савина Хутор (Савинка), Димерка, Курінь (Церковище, Підлісне). Перша згадка про село Вовчок є в універсалі гетьмана лівобережної України Івана Мазепи від 1691 року, де записано, що "Козелецькому Георгієвському чоловічому монастирю надати право на володіння майном у селі Вовчок з озерами і сіножатями". Це села, що належали до Олишівської та Козелецької сотень Київського козацького полку української гетьманщини. Після її ліквідації Російською імперією наприкінці XVIII ст. та кількох змін в адміністративно-територіальному устрою зазначені території увійшли до складу Козелецької, Олишівської, Чемерської волостей Козелецького повіту Чернігівської губернії. У всіх вище названих селах були земські школи та церкви. Але за радянського періоду та Другої Світової війни переважна більшість історичних споруд була втрачена. Лише у с. Вовчок до цього часу збереглась будівля земського училища (1914 р.) та церкви Різдва Богородиці (1807 р.). У с. Чемер розташована визначна пам'ятка дерев'яного зодчества – палац Пашковських, побудований у неоготичному стилі, та напівазруйнована дерев'яна Михайлівська церква. Поруч – старовинний парк.

Із села Олбин походить знаменитий український рід Барановських (Барановський Степан Степанович – обозний Київського полку, протягом десяти років обирався предводителем дворянства Київського полку, голова Київського міського суду у 1761–1782 рр.). Також із територією нинішньої громади пов'язаний український козацько-старшинський, дворянський рід Солонин, а саме – його гілка, що йде від Якова Дмитровича, київського наказного полковника у 1671, 1672, 1674 рр. За універсалом Івана Мазепи 1708 р. саме йому належало село Кіпті (згодом – його сину Олександрові).

Про досягнення громади

За перші п'ять років свого існування Кіптівська територіальна громада зробила величезні кроки у своєму становленні та досягла вагомих результатів у багатьох ключових напрямках свого розвитку. Серед них одним із найважливіших було відкриття першого у північно-східній частині України сільського ЦНАПу, який відкрили в 2016 році, та вже у кінці цього ж року він отримав визначну нагороду від Міністерства регіонального розвитку України – "Краща практика місцевого самоврядування". А вже наступного, 2017 року, завдяки співпраці Кіптівської громади із проектом U-LEAD, ЦНАП укомплектовано новими меблями, оргтехнікою та програмним забезпеченням. Досвід надання адміністративних та соціальних послуг вивчав під час свого візиту Надзвичайний і Повноважний Посол Швеції в Україні Мартін Хагстрьом. Позитивний відгук створеній системі надання соціальних послуг було надано директором Глобальної практики Світового банку з питань соціального захисту та працевлаштування Лінн Шербурн-Бенц.

Вже наступного 2017 року було зроблено перші кроки до зміцнення безпеки на території громади, а саме відкрито одне із перших серед громад області пожежне дело, яке у наступні кілька років не один раз довело свою ефективність, загасивши десятки пожеж та врятувавши не одне життя.

2018 рік став роком початку реформування медицини у громаді, адже саме цього року було капітально відремонтовано та відкрито медичний заклад – Кіптівську амбулаторію загальної практики сімейної медицини, яка стала першою ластівкою у медичній галузі. А вже у наступні кілька років ще у кількох селах реконструйовано ФАПі під пункти здоров'я та забезпечено лікарів службовими автомобілями.

У тому ж таки 2018 році Кіптівську громаду відвідали послі держав "Великої сімки" (G7) разом з віце-прем'єр-міністром України Геннадієм Зубком. Високоповажні гості мали змогу побачити деякі з успіхів реформ на місцевому рівні на прикладі невеликої громади, а також відмітили нову систему управління земельними ресурсами громади в умовах децентралізації, яку допоміг реалізувати Проєкт USAID "Агросільрозвиток". А в кінці цього ж року гостем Кіптівської громади був Президент України Петро Порошенко, який у рамках робочого візиту знайомився із результатами реформи децентралізації на прикладі Кіптівської громади.

У 2019 році Кіптівська територіальна громада стала одним з переможців у конкурсі Міністерства культури України "Малі міста – великі враження", за результатами якого відбулося колоритне дійство – "Осінній FEST", участь у якому взяли гості із Чернігівщини, Київщини, Сумщини та Львівщини.

Освіта є важливою складовою життя громади від самого початку її створення. Опорна школа, придбання шкільних автобусів, ремонти у закладах стали неодмінною рисою освітньої галузі. У 2020 році було реалізовано масштабний проект "Спроможна школа – для кращих результатів", результатом якого стало створення сучасного освітнього простору в опорній Прогресівській школі за принципом прозорого офісу.

2021 рік розпочався зі значної події для культурного життя громади – у сучасному стилі відремонтована глядацька зала будинку культури у с. Кіпті, яка стала центральною залогою для проведення урочистостей, концертів, що зможе приймати артистів найвищого рівня.

Турбуючись про безпеку жителів громади в 2021 році було втілено ще один важливий проект – будівництво та відкриття поліцейської станції в селі Прогрес. Це приміщення облаштовано та мебльовано за всіма вимогами, а для оперативності поліцейському офіцеру громади було виділено службовий автомобіль, тож від літа громада має власного дільничного, який швидко реагує на виклики та скарги громадян.

Ще одне досягнення поточного року – 20 грудня у Кіптівській громаді двері для малечі відкрив дитячий садок "Лелека". Розташований він у приміщенні колишньої школи, яке менш ніж за півроку реконструювали в межах президентської програми "Велике будівництво". Оновлений за сучасними вимогами заклад відвідуватимуть дошкільнята з шести населених пунктів громади.

Реконструкція ще одного об'єкту – будинку культури, завершується цього року у селі Красилівка, яке приєдналося до Кіптівської територіальної громади рік тому. По завершенню капітального ремонту там буде створено адміністративно-культурний центр. Що це означає? Під одним дахом бу-

дуть розташовуватися всі необхідні для жителів села установи – старостат, будинок культури, бібліотека, і – саме головне, пункт здоров'я. Тепер отримати увесь спектр послуг можна буде в одному приміщенні. Цей досвід вже успішно працює в інших селах громади та, як показує практика, таке використання споруд є раціональним як з точки зору якісного надання послуг так і ефективності використання приміщення.

Важливим напрямком розбудови інфраструктури громади із самого початку її створення стало утримання доріг, по яких щоденно рухаються шкільні автобуси, приїждять на виклики швидка допомога чи пожежна, довозяться товари до магазинів. Відповідно, за час існування громади було капітально відремонтовано 47 кілометрів доріг з асфальтним покриттям та майже на 100 кілометрах проведено ямковий поточний ремонт.

Поряд із цими визначними, так би мовити подіями, реалізовувались, здавалося вже повсякденні соціальні програми: допомога жителям громади, які опинились у складних життєвих обставинах; підтримка народжуваності; пільгового харчування дітей у закладах освіти; оздоровлення дітей пільгових категорій; відшкодування пільгового проїзду; підтримка творчої обдарованої молоді та багато інших. Вся громада пишається досягненнями аматорів у співочих конкурсах та юних спортсменів у змаганнях різних рівнів.

Таким чином, від моменту свого створення і донині Кіптівська територіальна громада взяла високу планку, гідно тримала її протягом перших років існування, а найголовніше – не збирається знижувати темпи і в подальшому.

Ірина ПОЛІЩУК,
Кіптівська ОТГ

Енциклопедія Носівщини – “Вікіпедія” масштабу громади

Носівка для Юрія Йосиповича – дорогий серцю край, тут живуть найдорожчі його люди – батьки Йосип Юрійович і Галина Олександрівна. Створюючи цей інноваційний проект, Юрій Пероганич прагнув донести нинішнім мешканцям Носівщини і всьому світу, прийдешнім поколінням якнайповнішу енциклопедичну інформацію про минувшину і сьогодення Носівщини.

На початок грудня 2021 року Енциклопедія Носівщини має вже 2400 статей і близько 1000 ілюстрацій. Понад 2300 статей створив Юрій Пероганич сам, залучаючи при цьому інформацію від земляків – автора книги “Славні імена Носівщини” Валерія Фурси, колишнього директора станції юних техніків Василя Кияниці, педагога-історика Анатолія Буняка та багатьох інших.

Енциклопедію Носівщини, подібно до Вікіпедії, може вільно редагувати будь-яка людина, яка має доступ до інтернету. Можна як виправляти існуючі, так і створювати нові статті. Є можливість швидко ідентифікувати і блокувати вандалів – людей, які навмисно вносять хибну інформацію. Можна зберігати як тексти, так і зображення.

Однак, на відміну від Вікіпедії, в Енциклопедії Носівщини можна розміщувати лише те, що стосується Носівської, Мринської і Макіївської громад, що донедавна входили до Носівського району.

Тут кожен може створювати окремі статті про людей – історичних осіб і сучасників, помітних аж до рівня села – з освіти, культури, медицини, спорту, силових органів, виробництва, послуг, торгівлі, адміністрації, про громадських активістів...

Можна писати і про пам'ятки, будівлі, установи, організації, підприємства, заклади торгівлі і послуг, громадські об'єднання, про кожну значиму для району, міста чи села подію.

Як і у Вікіпедії, при написанні статей до Енциклопедії Носівщини завжди бажані посилання на джерело інформації, наприклад сторінку в інтернеті, номер і дату газети, назву і автора книги... Однак, на відміну від Вікіпедії, в Енциклопедії Носівщини

Не можна полюбити Україну, не відчувачи любові до своєї малої батьківщини. Хочу донести і землякам і мешканцям усього світу, а також прийдешнім поколінням якнайповнішу енциклопедичну інформацію про минувшину і сьогодення Носівщини.

Подібною Енциклопедії рівня громад нема в Україні і, можливо, у світі, – говорить Юрій Пероганич. – Моя мрія – щоб носівчани мали гонор, поважали себе, щоб мали на кого рівнятися. Носівщина й справді багата на цікавих, унікальних, неординарних особистостей, на гідні гордості події.

Ласкаво запрошую до наповнення Енциклопедії Носівщини краєзнавців, журналістів, освітян, бібліотекарів, працівників органів влади, підприємців, “пересічних” земляків.

Створюйте нові статті і поліпшуйте існуючі. Будьте сміливими!

Робота над енциклопедією триває. І долучитися до цієї цікавої, корисної, а головне, дуже потрібної для сучасників і прийдешніх поколінь справи, може кожен, для кого Носівщина рідний край.

Вам є що розповісти про своїх рідних, колег, вулицю, сусідів, про все, що стосується Носівки і Носівщини, без вагань, ставайте волонтером, долучайтесь до великої справи – написання історії рідного краю!

Важливо, що цю енциклопедію можна масштабувати – за допомогою Юрія Пероганича уже створена і розвивається подібна Енциклопедія Бобровиччини.

Олексій ОРЕХОВИЧ,
голова Сосницького відділення,
редактор сайту
Чернігівського земляцтва

З лютого 2019 року Носівщина має свою електронну енциклопедію, яку може редагувати кожен. Її ініціатором і головним редактором є наш земляк – Юрій Пероганич – громадський діяч, генеральний директор Асоціації підприємств інформаційних технологій України, почесний член Ради Чернігівського земляцтва в Києві, у 2014–2016 роках очолював Носівське відділення земляцтва.

можна публікувати і власну інформацію, наприклад спогади, якщо ви можете підтвердити свою особу. Крім того, менші обмеження і в стилі написання. Наприклад, після основної біографічної інформації про людину, до статті можна включити і художній нарис про неї, чи інтерв'ю. Звісно, за згоди авторів цих матеріалів, – розповідає Юрій Пероганич.

В енциклопедії вже представлені статті, що стосуються усіх сфер минушини і сучасності краю.

Народний пам'ятник

Писати про цю подію радісно і тривожно водночас. Радісно, бо перемогою здійснилася мрія і велика праця автора і реалізатора проекту Івана Забіяки – історика, журналіста і науковця Інституту журналістики Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка, громадського діяча, уродженця села Ярошівка (тепер Українське).

Це просто доля, не лише збіг обставин: Василь Горленко народився в Ярошівці у 1853-му році, рівно через 100 років після нього у цьому ж селі народився Іван Забіяка. Саме він багато років працює над тим, аби відновити історичну справедливість і повернути із забуття згадку про видатного уродженця Талалаївщини та його досягнення. Іван Забіяка започаткував візуалізацію краєзнавства, роками створюючи музей під відкритим небом на місці поховання Горленків. Починалося все з пошуків у хащах забутого кладовища надгробного каменя родини Горленків. Спочатку він прорубував стежину (у прямому значенні слова) до цього каменя, встановив тризуб на могильному камені, згодом, заручившись підтримкою однодумців, Чернігівського земляцтва у м. Києві і безпосередньо керівника Прилуцького відділення Павла Кривоноса, почав виготовляти стенди, впорядковувати територію. Півтора роки тому він створив і очолив Благодійний фонд імені Василя Горленка. Саме через Фонд здійснювався збір коштів на погруддя. Про те, як відбувається процес збору коштів, Іван Михайлович постійно повідомляв соціальні мережі, дякував тим, хто зробив свій посильний внесок. Всього на даний проект треба було зібрати 100 тисяч гривень. Ось що сказав сам Іван Забіяка:

"Коли вже половину було зібрано, мені повірили благодійники, – розповідає Іван Михайлович, – більше половина із цієї суми – це кошти тих благодійників, чий імена викарбувані на тильному боці пам'ятника. Це Дмитро Ярославович Блауш, Володимир Андрійович Киричок, Михайло Михайлович Логвиненко, Іван Михайлович Забіяка, Олена Дем'янівна Лесникова, Валерія Дем'янівна Соколова, David Emil Kaastrop-Olsen (Данія). Я вдячний кожному благодійнику, а в цілому кошти перераховували чи передавали 81 людина. Були й такі, хто перераховував кошти "інкогніто". Отож, сьогодні я кажу впевнено – всі разом ми це зробили. Погруддя Василю Горленку – це єдиний пам'ятник, до того ж, думаю, єдиний на даний час і в Україні, який збудований виключно на народні кошти. Дякую кожному і міцно тисну руку!"

17 листопада у селі Українське Талалаївської територіальної громади відбулась знакова подія у межах не лише громади, а, можна твердо сказати, що всієї України – відкриття пам'ятника уродженцю цього села, знаому етнографу і фольклористу, театральному і літературному критику, мистецтвознавцю і перекладачу, журналісту і блискучому стилісту, щирому патріоту України Василю Горленку.

На церемонії відкриття було небагато людей, місцевих – одиниці. Адже ніхто нікого не змушував, як то було раніше, збирати кошти чи йти на подію. Її учасниками стали ті, для кого це справді подія. Розпочав дійство Український сільський староста Віталій Мигловець. Заступник голови облради Дмитро Блауш, який, наголошуючи на значимості події для України, ще раз уточнив, що збір коштів – саме народний. Бо і він на час, коли став благодійником, не був іще посадовцем. Слово мав селищний голова Юрій Величко, який подякував Івану Забіяці і пообіцяв підтримку у здійсненні наступного проекту – встановлення пам'ятника Івану Кавалерідзе. Галина Михайлівна Семінко – вчителька-пенсіонерка з Липового пожертвувала на пам'ятники обом історичним постатям дві тисячі. Вона, як історик, говорила про подію щиро і справедливо, як і благодійник, співзасновник фонду Володимир Киричок. Просто і щиро сказав про справу Забіяки його земляк Іван Гаврилович Середа з Талалаївки. Він згадав, як бабуся розповідала йому історії, пов'язані з Горленками. Отож і він, і всі його сестри виростили із цими спогадами, з гордістю в душі за те, що у їхньому рідному селі жив Горленко. Вся родина зробила посильний вклад у проект, а на відкриття приїхали з братом та його дружиною Анастасією Кузьмівною члени родини – Зіна Гаврилівна Гордієнко і Наталія Гаврилівна Суворова.

Тут не було помпезності, а була простота і щирість. Морозний листопадовий день радував сонцем. Благодійник, місцевий фермер Михайло Логвиненко пригостив гостей гарячою польовою кашею...

Чи оцінять земляки значимість події сьогодні? Навряд... Але ця подія – на покоління, на віки... У сьогоднішні, де духовні цінності не "в тренді", відкриття погруддя Горленку – це громадянський подвиг його земляка Івана Забіяки!

**Олександра ГОСТРА
Фото Олександри Гострої
та Івана Забіяки**

Щедрий дарунок долі,

Кажуть, що добрі, щирі, толерантні люди даються нам Вищими Силами Всесвіту як щасливий бонус у житті, як щедрий дарунок долі.

Тим, хто знав Василя Юлійовича Заболотного – ревного марківчанина з діда-прадіда, родовід якого сягає славних козацьких коренів, – пощастило, адже кожного разу, спілкуючись із ним, приходило розуміння того, що він щиро любив свою родину, своє рідне село, односельців, господарські турботи, а ще він просто любив життя.

який так раптово залишив у розпачі

Василь Юлійович разом зі своєю коханою дружиною в любові виховали та виростили двох дітей, дбали про чотирьох онуків, своїм життєвим прикладом демонструючи турботу один про одного та про інших, а також вчили, набуваючи життєвого досвіду та мудрості, долати труднощі і людяно відноситись до оточуючих.

При будь-якій черговій розмові Василь Юлійович завжди запитував про те, які новини у селі, які термінові справи треба вирішити і яка допомога для цього потрібна.

Василь Юлійович допомагав відновлювати роботу Марковецького дитячого садка, надавав допомогу у створенні шкільного музею, придбанні меблів для школи. Не обійшлися без його допомоги і коли проводили капітальний ремонт у приміщенні сільського будинку культури та ФАПу, а також сільської Світлиці Старожитностей.

А в газифікації 5 сіл нашого району – Марківців, Рудьківки, Браниці, Макарівки, Сухині та Петрівського (Козелецького

району) – вклад неоціненний. Василь Заболотний у вищих владних кабінетах відстоював право наших громадян користуватися благами цивілізації – блакитним паливом.

Дуже любили й поважали марківчани свого добродійника, завжди чекали на святкування щорічних Днів села та інших заходах, де традиційно відбувалося частування усіх солодощами, кавою та чаєм і, звичайно, щире спілкування.

Завдячуючи і йому видано дві книги "Марківці – краплина історії України" та "Мозаїка марківецької творчості".

Василь Юлійович постійно переймався проблемою збереження марківецького маврійського дуба, (його називають ще Шевченківським, бо за переказами саме Великий Кобзар облюблював його, перебуваючи на гостинах у пана Катеринича), що росте неподалік села у лісі, який має вік далеко за 200 років і вже потребує стороннього догляду. За його участю було встановлено пам'ятний знак біля дуба, а ще облаштовано під'їзну дорогу до нього. Причому в її

благоустрої фізично брали участь поруч з членами земляцтва практично всі керівники установ села разом зі своїми працівниками.

А з яким ентузіазмом взявся Василь Юлійович за ідею закладення саду на території марковецької "Казочки". Закупивши молоді саджанці та запросивши дуже відомих знайомих марківчан, разом з вихованцями дитсадка висадили молодий сад, який уже плодоносить декілька років.

З нагоди святкування Дня Перемоги він допомагав фінансово і ветеранам Другої Світової війни. На прохання марківчан за сприяння Василя Юлійовича були виготовлені та встановлені хрести-обереги з металевою огорожею біля села та освячені на свято Покрови. Наразі марківчани доглядають за ними, моляться і сподіваються, що нещастя оминуть жителів нашого села.

Кажуть, що Господь випробовує тих, кого любить і часто забирає від нас дорогих нам людей. Так і Василь Юлійович пішов за межу так передчасно і назавжди, а його добрі справи, мудрі поради, щирі слова, пам'ять про нього залишаються з нами назавжди.

Подвійне горе

Лихі часи настали для всього світу – вірусна пандемія безжально викопує людство у всіх кутках планети. Особливо дістається і вкнутій у безперервні випробування Україні. Не минає вона і наше земляцтво.

Цього разу велике горе спіткало родину Андрія Михайловича Пінчука, голови Бобровицького відділення та його вірну мудру дружину Ганну Федотівну. У розквіті сил відійшов у інший світ їх любий син Олександр. Відійшов несподівано пізньої осінньої пори, так і не натішившись життям, не здійснивши до кінця всі заміри, залишивши наодинці з горем і батьків, і

дружину Оксану, і армійських побратимів, серед яких підполковник Збройних Сил України мав своє гідне місце.

Два горя переживає нині наш побратим Андрій Михайлович. Перше й непоправиме – горе батьків, на долю яких випало, порушуючи віками усталений порядок, ховати сина, хоч мало б бути навпаки, а український народ втратив свого захисника, на плечах якого лежав святий обов'язок обставати на ворогів у години великих випробувань.

А друге горе спіткало нашого славного земляка буквально через кілька днів: відійшов у засвіти його молодший

брат Сергій – знаний у світі психолог.

Сумують нині тихі мальовничі Марківці, у яких укоренився рід Пінчуків, сумує Київ, куди навіки переселилися його відомі представники, сумує весь наш земляцький загаль. Та віримо, що наш поважний колега Андрій Михайлович і його дружина не піддадуться розпачу – життя на землі безкінечне. А на небесах знайдеться місце для душі Олександра, і вона буде вічно сяяти всім сущим ясною зіркою любові та надією на добру пам'ять. Як сіятиме й зірка славного брата Сергія.

Тетяна СУГОНЯКО,
Бобровицьке відділення

Недоспівана пісня

Трагічна звістка сколихнула серця багатьох шанувальників високого співу – у розквіті сил помер відомий співак, неповторний ліричний баритон Валерій Буймістер.

Народжений у російському місті Виборг, Валерій Григорович не лише повернувся до родинних земель у Ічні, а й став духовним сином України, виспівавши її долю. Навчався в Ічнянській середній школі № 1, вбирав у душу пісні бабусі та її натхненних ровесниць, вишколював неповторний ліричний баритон у столичних музичному училищі та консерваторії. Вчився й сам співав як соліст Ансамблю пісні й танцю Київського військового округу, столичної філармонії, консерваторської оперної студії. У відомому музичному вузі й працював до останнього дня, навчаючи талановитих самородків.

Його незрівнянний, добре поставлений спів чули слухачі багатьох країн світу – від

Австралії й Нової Зеландії, Канади, США, Мексики до європейських країн Великої Британії, Німеччини, Іспанії. Він встиг записати кілька дисків і тепер ми маємо можливість чути оперні арії та пісні в чудовому виконанні нашого земляка.

Народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка, улюбленець публіки – таким він постає перед нами. А ще ж всі, хто мав щастя спілкуватися з ним, не могли не захоплюватися винятковою скромністю цієї неординарної людини. Він любив наше земляцтво, був одним із ініціаторів його створення. Любив чарівну Ічню, до якої приїздив при найменшій нагоді, даруючи землякам свої пісні. Таким він і залишився в нашій пам'яті, не доспівавши свою пісню.

Пам'ятаймо свого великого земляка!

**Рада ГО "Товариство
"Чернігівське земляцтво"**

Безмежна любов до малої батьківщини

На 84 році життя перестало битися серце активного члена Козелецького відділення Чернігівського земляцтва, людини з великої літери – Юрченка Івана Свиридовича. Народився він 5 березня 1938 року у с. Бондарі, (бувшого Остерського) нині Козелецького району на Чернігівщині. Після закінчення Морівської середньої школи навчався в Остерському будівельному технікумі, служив у лавах Радянської Армії. У 1963 році був прийнятий на роботу на будівництво Броварського заводу порошкової

металургії, де пропрацював 37 років, практично все трудове життя. Пройшов шлях від різноробочого, майстра, старшого майстра цеху, голови профспілкового комітету заводу, начальника дільниці до начальника ремонтно-будівельного цеху.

Велика організаційна робота проведена Іваном Свиридовичем при відновленні пам'яті про село Бондарі, яке у 1958 році було насильно знищене для створення на його території військового полігону, на той час, це було найбільше село Остерського району.

Пройшло багато років з часу, коли було виселене село, але Іван Свиридович щорічно відвідував свої улюблені місця, де у дитинстві бігав босоніж у прилеглі хвойні гайки. Палкий прихильник малої батьківщини, саме з його ініціативи на День Святої Трійці у 2008 році там встановлена стела пам'яті з написом: "На цьому місці було село Бондарі. Рік заснування 1649. Рік виселення 1958. Вічна пам'ять померлим бондарівцям від земляків переселенців". На відкриття стели приїхало більше 500 переселенців села, щоб віддати шану землякам, які навічно поховані на сільському цвинтарі. Іван Свиридович вніс пропозицію щорічно збиратися на Трійцю, щоб зберегти пам'ять про своє село у серцях нащадків.

Співчуття сім'ї з приводу смерті чоловіка, батька, дідуся – Юрченка Івана Свиридовича. Вічна пам'ять і земля пухом, дорогий наш земляче.

Козельчани

Не заради кількох слів

Важко усвідомлювати, що не стало в нашому мініатюрному редакційному колективі Валентина Авдеєнка – настільки він вписався в земляцький загал і довів багаторічною практикою, що можна бути патріотом Чернігівщини, навіть будучи корінним киянином.

Моє знайомство з енергійним безкомпромісним журналістом відбулося під час тимчасової роботи в одній новоствореній газеті, яку почала видавати чергова проукраїнська партія, від якої вже й сліду не залишилося. Вже тоді я зрозумів, що такого відповідального секретаря, котрий володів прийомом талановитої верстки, міг підправити стилістику, підкинути ідею, яка надавала б привабливості газеті, годі й шукати.

Наприкінці 2001 року очільник земляцтва Віктор Ткаченко запропонував мені зайнятися випуском газети. Тоді я й запросив для співробітництва професіонала Валентина Авдеєнка.

Під час першої ж розмови з майбутнім шеф-редактором Віктором Ткаченком на його запитання, чи зможемо ми видавати справжню високохудожню газету бодай на рівні житомирської земляцької, що на той час спорадично виходила у світ, мій колега відповів: зможемо видавати кращу...

Він був скупий на різні емоції. Часом шкодував, що сам майже перестав писати літературні твори, газетні статті, а лише видавав на-гора талановиті гумористичні історії. Ділився з земляками radoщами й горем, а вони, у свою чергу, відповідали щирими почуттями.

Валентин Авдеєнко мав великий талант – бути справжньою Людиною. Був відкритий кожному, не нав'язував себе в лідери, умів прощати іншим різні гріхи, окрім одного – зради рідної України.

Валентин Авдеєнко заслужив на тривку пам'яті нині живущих, бо для них жив і трудився до останніх днів. Повернувшись у лоно київської землі, він залишив по собі цілий нев'янучий сад замрій, думок і поривань. А ще десятки й десятки барвистих газетних свідчень своєї присутності в цьому мінливому світі.

Леонід ГОРЛАЧ

Ідея створення музею у Борзні належить Олександру Саєнку. З архівних документів відомо, що лейтмотивом листування Олександра Саєнка із Катериною Дорошенко, директоркою музею імені Тараса Шевченка у Києві у 1960-ті роки, є одна із важливих тем – відкриття музею у Борзні.

Художньо-меморіальному музею – 25!

Садиба народного художника України Олександра Саєнка – перлина Чернігово-Сіверщини

Олександр Саєнко писав: "...моя заповітна мрія відкрити музей у Борзні здійснюється. Раніше мені не давали приміщення, але зараз у Борзнянському технікумі садівництва, в історичній місцевості Шевченка, виділили дві кімнати для організації музею. Відкриття музею в Борзні буде великою подією у моєму житті".

І дійсно, його мрія здійснилася ще за життя. У 1964 році було відкрито дві кімнати історико-краєзнавчого музею в Борзнянському с/г технікумі, які проіснували недовго, потрібні були кімнати для навчання студентів. Мрію свого батька Олександра Саєнка здійснила донька Ніна Саєнко, яка майже десять років займалася справою відкриття музею, передала майже тисячу експонатів: твори, колекцію народного мистецтва, книги, старожитності,

родини. За час 25-літньої діяльності можна згадати безліч яскравих творчих подій у музейній роботі. Насамперед, це проведення ювілейних мистецьких акцій, присвячених Дню народження художника.

Дзвінкоголосого, яскраво на території музею відбувалися свята – "Фольклорний колорит" з участю фольклорних колективів Борзнянщини, "Родина, родина, як зірка єдина" та "Куди мене ведуть шляхи-дороги, мої надії та мої тривоги" – свята, які об'єднало кращі родини Борзнянщини; зустріч із нащадками роду художника Андроника Лазарчука, які приїздили до музею із п'яти міст; "Чарівний світ Олександра Саєнка", "Душі народу малинові дзвони", виставки творів образотворчого мистецтва, майстрів декоративно-прикладного мистецтва Борзнянщини та ін. До проведення свят музейники додали свою родзинку – пригощання гостей запашним українським кулешем.

Усі масові заходи, які проходять у музеї – цікаві, змістовні, несуть у собі естетичне задоволення для відвідувачів, підвищують настрої, спонукають глибше пізнати творчість Маєстро, знайомлять гостей із цікавими людьми. Уже стало традицією щорічно у музеї проводити майстер-класи з малювання, з техніки мозаїки соломкою, пленери з образотворчого мистецтва за участю дітей та молоді. У музеї започатковано й успішно проводяться мистецькі проекти "Автографи таланту", "Музичні зустрічі в музеї", презентації авторських книг. Для нас, музейників і для гостей мистецьких свят є радісними і яскравими зустрічі та спілкування із засновницею музею – Ніною Саєнко та онукою – Лесею Майданець-Саєнко.

До 25-літнього ювілею Музею Ніна Саєнко видала і презентувала під час урочистого свята трикнижжя – "Пам'ять роду. Епістолярії родини Саєнків. 1886–2020" з посвятою прийдешнім поколінням Українців, "Золоте перевесло: Мистецька династія Саєнків у музеях України" та збірник наукових статей "Мистецькі традиції династії Саєнків у контексті української образотворчості ХХ – початку ХХІ століть". У цих книгах авторка відкриває скарбницю традицій родовету Саєнків у панорамному відтворенні життя українського народу. Серед понад тисячі епістолярій уперше подає листи Олександри Білозерської-Куліш (Ганни Барвінок), Петра Ге, Андроника Лазарчука, Василя Кричевського, Сергія Устименка, Михайла Деревгуса, Василя Касіяна, Михайла Стельмаха, документи та листи з архіву родини Саєнків. Масштабно представлено ювілейне вшанування пам'яті Маєстро у 2019 році до 120-річчя від дня народження в музеях Києва, Харкова, Борзни, Канева та Чернігова.

Упродовж багатьох років донька видатного мистця Ніна Саєнко ретельно досліджує творчу спадщину народного художника України. Раджу всім, хто ще не був, відвідати наш Музей, де кожен відкріє для себе чарівний золотосіяний світ нашого земляка Олександра Саєнка, ім'я якого занесене до списку діячів світової культури, ім'я, яке є честю і гордістю для всіх нас – Українців.

Ніна ХРАПАЧ,
директорка Художньо-меморіального музею
"Садиба народного художника України
Олександра Саєнка"

документи, фото. І в 1996 році 5 листопада за сприяння земляків – братів Проценків відбулося офіційне відкриття Художньо-меморіального музею "Садиба народного художника України Олександра Саєнка".

Уже 25 років Музей гостинно зустрічає відвідувачів. Нині музейна колекція налічує тисячі експонатів: книги, журнали, листівки, альбоми, каталоги, афіши, сюди входять скульптури, живопис, графіка, предмети декоративно-ужиткового мистецтва, меморіальні речі, твори, виготовлені в техніці мозаїчного набору соломкою, кахлі з ічні (із садиби Білозерських у Мотро-нівці) та Голландії, що прикрашали Батуринський палац Кирила Розумовського, етнографічна колекція. У Фондовій колекції музею відвідувачі мають змогу ознайомитися з роботами доньки мистця – Ніни Саєнко, та онуки – Лесі Майданець-Саєнко.

Творчість художника Олександра Саєнка незвичайна, як і все його подвижницьке життя. Відвідування музею сприяє більшій популяризації творчості видатного художника Олександра Саєнка та його

Таїни відкриваються

З початком літа центральна вулиця древнього Ніжина, що носить ім'я Миколи Гоголя, набирає ошатного європейського вигляду. За задумом керівництва міста вона буде вистелена плиткою, над якою шумітимуть кронами нинішні й нові каштани, наберуть нового вигляду й фасади старих торгових рядів та новіших будівель, освітлена за новими правилами. Та поки що будівельники ведуть підготовчі роботи, а для цього заходять у глибші історичні пласти землі, яка не раз за багато століть зазнавала людського втручання. Ось і цього разу не обходиться без втручання археологів. Про одну з характерних знахідок і розказує керівник археологів доцент славного

Гоголівського університету Іван Кедун: "Під час реконструкції вулиці, коли будівельники облаштовували дренажний колодязь, було знайдено рештки цегляної кладки. У ній виявився захаращений отвір. Коли ми спустилися вглиб, то побачили підвальне приміщення з двох кімнат. Одне площею приблизно 7х9, друге 7х3 метри. Кімнати розділяє арка. Заміряти довелося на поверхні, бо в підземеллі важко дихати, та й небезпечно перебувати".

А сталося це саме в той час, коли вулицею проходила численна земляцька делегація на чолі з головою Ради В.В.Ткаченком.

Як розповів І. Кедун, за попереднім висновком – то підвали колишньої будівлі кінця XVIII століття, яка, за спогадами

ніжинців, стояла ще в 50-х роках минулого століття. Зруйнували її, очевидно, в період масового знесення старих будівель у центрі Ніжина. Вхід у підзе-

мелля засипали, коли поруч будували пам'ятник видатному земляку-мореплавцю Юрію Лисянському.

Досліджувати знахідку будуть не раніше весни наступного року: для цього

треба отримати фінансування, до того ж, в старе підземелля не можна напускати холоду, щоб не пошкодити цегляну кладку.

Іван Кедун додав, що підвали дворянського зібрання – не перша археологічна знахідка на вулиці Гоголя в цьому році. Раніше там виявили рештки дерев'яної намостки XVIII століття, залишки торгових рядів того ж періоду, старовинної бруківки.

А ще у 2002 році біля Всіхсвятської церкви археологи знайшли підвальні приміщення грецького магістрату XVII століття, які використовувалися, зокрема, як винні погребі. Досліджують їх із 2015 року. Миська рада планує створити там музей.

Польський слід

В актовій залі Ніжинської гімназії № 2 відбулася презентація книги "Поляки в Ніжині". Це 9-й випуск збірника статей та інших матеріалів, присвячений пам'яті Фелікси Белінської. Вона була ініціаторкою налагодження партнерських відносин між Ніжином та Польщею, засновником громадської організації "Спілка поляків Ніжина "Астер" та впродовж двох десятиліть її очолювала. Захід

відвідали високі гості – консул Польщі в Києві Дорота Дмуховська та радник Яцек Гоцлавський. Перед презентацією гості оглянули польський клас, який устаткували в гімназії, де викладають польську мову.

Міський голова Олександр Кодола підкреслив дієвість та актуальність дружніх стосунків між народами України та Польщі. Очільник міста подякував авторці книги Вероніці Мандрико за продовження традиції, яку започаткувала її мати. Авторка подякувала за підтримку всім, хто допомагав з виданням і цього збірника, і всіх попередніх книг "Поляки в Ніжині".

Під час презентації пролунали вірші та пісні польською мовою у виконанні юних ніжинців.

Нові освітянські зразки

Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Ісламської Республіки Пакистан в Україні Ноель Ізраель Хохара. Під час зустрічі з ректором Олександром Самойленком було досягнуто низки домовленостей. Зокрема, найближчим часом буде підписаний документ про відкриття першого в Україні центру пакистанської культури на базі Ніжинського вишу,

налагоджуватимуться зв'язки з університетом столиці Пакистану – Карачі. Йшлося також про спільні науково-дослідницькі програми, вивчення вперше в Україні мови урду, стажування студентів університету в освітніх установах Пакистану, налагодження культурного, мистецького, освітнього обміну між громадянами обох країн, навчання громадян Пакистану в Ніжинському університеті.

Гості були приємно вражені історією та сьогоденням університету, музеєм рідкісної книги.

До речі, досвід міжнародної співпраці вже є в цьому старовинному вузі. Так, тут свого часу навчалися студенти Киргизії, нині здобувають знання молоді китайці.

Валерій КИЧКО,
редактор
Ніжинської газети "Вісті"

“...Думки мої щирі і прості”

Такі рядки написала свого часу наша славна землячка-поетка, давши код всій своїй творчості. Ольга Антонівна Штепа народилася 10 грудня 1936 року у с.Сваричівка на Ічнянщині у родині видатного народного майстра, що й надало перше дихання її власній творчості. Автор збірок поезій “Так мені нагадала циганка”, “Любов – моє дихання”, “Чорнобривці цвітуть”, “Ромашковий цвіт”. Понад 50 років працювала бібліотекарем, останнім часом – у гімназії № 39 м.Києва, де створила “Світлицю-музей народного побуту Чернігівщини”.

Вона лауреат премії ім. Василя Чумака, журналістської премії ім. Василя Плюща. Багато її віршів покладено на музику.

У нашій Чернігівській родині Ольга Антонівна – бажаний гість: проводить презентації своїх поетичних збірок, є членом багатьох конкурсних комісій у земляцьких заходах тощо. Не проминає і жодної нагоди приїхати на рідну Ічнянщину зі своїми творчими дарунками.

Вітаємо Ольгу Антонівну з солідним ювілеєм, зичимо ще багато літ здоров'я та творчої наснаги. Принагідно подаємо нашим читачам добірку її віршів, які засвідчують щирю любов до неньки-України та рідного краю.

Молитва мові

Триколірна квітка в сонячній основі –
Спасення молитва – мова поколінь.
В серцевині – ніжне материне слово,
Молоком умите, як дитя. Амінь.

Блискавка століття ниже хмари чорні.
Мій народе, виживи! Виживи, не згинь!
У віках, як в кузні, в мові неповторний,
Ти вінець свободи викував. Амінь.

Мак червоний – келих, випитий в двобой,
Небо і волошки – волі голубинь,
Жовте зріє жито – все добро з тобою.
Ти воскрес у мові і в житті. Амінь.

Українська мова

В диханні своєму я зігрію слово,
Вставляю в звуки речень радість і тепло;
З буквочки до слова – українська мова
Серед мов чужинських – чисте джерело.

Витчу я думками вранішню дорогу,
Буду крізь тумани сонце чатувати.
До землі вклонюся отчому порогу,
Де мене навчили думи висівати.

Я селом пройдуся в шелесті діброви,
Як цілющим трупком, мовою уп'юся.
Вранішня молитва, пісня вечорова,
Я тебе у місті загубить боюся.

Вслухаюся в щирю батькову розмову –
В тебе, рідна мово, аж до дна пірну.

Зачарує душу материне слово –
Зміряю у римах мови глибину.

Я словами в небі вишю сузір'я,
Про своє кохання вірне розкажу.
А як зійде сонце над моїм подвір'ям,
Я в снопи проміння чисте пов'яжу.

Всі слова забуті я зберу в долоні,
Без обніжків поле буду засівати.
Колосися, слово, над моїм безсонням,
Щоб було що в мові нашим внукам
жати.

Гімн слову

Поезії звуки – це диво бентежне,
Словесний оазис, де наші сліди.
Мелодію серця торкай обережно,
Там рідної мови квітнуть сади.

Присядь, мов з дороги, на ріднім порозі,
В душі неповторний відчується щем.
У чистих перлинах, що зібрані в прозі,
З-під райдуги пахне хлібами й дощем.

А слово новітнє, влетівши у мову,
Мов саджанець, стане думками в рядок.
Нема в Україні чужинського слова,
Заоране поле не має грудок.

Понад хатами, над смереками
Ластів'ятами і лелеками;
Над стежинами,
Над ожинами,
Над берегами, над криницею,
Над ромашками, над пшеницею,

Понад Удаєм, понад Ічнею
Неповторними і магічними
Пролітають слова,
Мов розмова жива.

Мої анапести

Я напишу вірша хоресом, анапестом,
Мелодії у ямба попрошу.
Про все скажу вам поетичним жестом,
Я Попелюшкою в поезії служу.

Вона у мене – вередлива пані,
Буває, що й увірветься терпець.
Шукаю риму для вірша останню,
Де був початок, може бути кінець.

Шукаю рими, наче діаманти,
У попелі того, що вже було.
Удар струни метричної константи –
І чути, як вирує джерело.

Усе єство тоді моє співає,
Чуттів у серці дивний перегук.
У пошуках цих юністів оживає,
А муза пташкою пурхає до рук.

То чарівна в житті моєму Фея,
При ній сказати можу: “Я люблю!”
Тікаючи від сонного Морфея,
Для принца черевичок загублю.

Нехай годинник б'є удар останній,
В моїх казках ще нема кінця.
Я допишу вірша аж на світанні,
Тоді ми з принцом підемо
до вічця.

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник:
ГО “Товариство
“Чернігівське земляцтво”

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
02002, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, Л.Н. Горлач,
В.Ф. Демченко, А.Л. Курданов,
С.М. Кудін, Н.Т. Кольцова,
Т.А. Літошко, П.І. Медвідь,
О.Ф. Орехович, Л.В. Орішко.**

За достовірність фактів,
точність імен і прізвищ
географічних та історичних реалій
відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються
і не повертаються.

Літературний редактор **Людмила Орішко.**
Комп'ютерний набір **Людмила Орішко.**

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко.**

Підготовлено та зверстано
ГО “Товариство
“Чернігівське земляцтво”